

Terorismus a jeho současné hrozby pro společnost

David Rajnoha

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	David Rajnoha
Osobní číslo:	L18450
Studijní program:	B2825 Ochrana obyvatelstva
Studijní obor:	Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Prezenční
Téma práce:	Terorismus a jeho současné hrozby pro společnost

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte literární rešerši v dané oblasti.
2. Uvedte hlavní historické aspekty vzniku a vývoje terorismu.
3. Analyzujte příčiny a motivace teroristických útoků.
4. Navrhnete opatření týkající se prevence před terorismem.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. 1. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903-3338-9.
 2. JANOŠEC, Josef. O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému. 1. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2010. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-097-5.
 3. CORTE IBÁÑEZ, Luis de la. *Logika terorismu*. 1. Praha: Academia, 2009. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-1724-6.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucího práce.

Vedoucí bakalářské práce: **prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **14. května 2021**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 6.8.2021

Jméno a příjmení studenta: David Rajnoha

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřená na terorismus a jeho současné hrozby pro společnost. Cílem práce je charakterizovat a uvést hrozby terorismu a zjistit, jak lidé tento pojem vnímají. Práce je rozdělena na dvě části. První teoretickou část tvoří definice terorismu, popis jeho historie a následně druhy terorismu a formy terorismu. V druhé praktické části práce je rozebrána podstata příčin a motivací teroristických útoků, jsou zde vyhodnoceny výsledky dotazníkového šetření, které bylo provedeno u respondentů, a následného navrhnutí opatření pro zlepšení prevence proti terorismu. Výsledky práce jsou zpracovány v přehledných grafech a tabulkách. Samotný dotazník je přílohou práce.

Klíčová slova: terorismus, útok, hrozby, bezpečnost, bezpečnostní opatření, cíle

ABSTRACT

This bachelor thesis is focused on the issue of terrorism and current threats to society that come with it. The goal of this work is to characterise the threats of terrorism and find out how people perceive this term. This thesis is divided into two parts. The first one is more theoretical and it consists of definitions of terrorism, the history of terrorism and then the types and forms of terrorism. In the second, more practical part, I am analysing the cause and motivation behind a terrorist attack. In the second part I am also analysing the results of my questionnaire investigation and then proposing an idea of taking certain measures to improve the prevention against terrorism. The results are processed and clearly arranged into charts and tables. The questionnaire is in the attachment.

Keywords: terrorism, terrorist attack, threats, safety, safety precautions, goals

Poděkování je na místě zejména mému vedoucímu práce prof. Ing. Dušanu Vičarovi, CSc., za odborné vedení práce, poskytnutí cenných materiálů a rad, které mi pomohli tuto práci zkompletovat.

Dále patří taky velké díky všem, kteří mi pomohli a přispěli jakýmkoliv způsobem k tvorbě mé bakalářské práce.

Motto

„V dějinách evropských stejně jako mimoevropských zemí lze najít nejrůznější fenomény krajního násilí s teroristickými aspekty. Mnoho společností zažilo své Sicilské nešpory, Bartolomějské noci, náboženské války, povstání chiliastických fanatiků, mimořádně kruté jacquerie, dynastické vraždy, tyrannicidy a atentáty, převraty a spiknutí, spjaté s krvavými lázněmi, hrůzovládami a režimy teroru v nejrůznějších podobách a formách“

(M. Strmiska)

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ZÁKLADNÍ POJMY A HISTORIE TERORISMU	11
1.1 DEFINICE TERORISMU	11
1.2 HISTORIE TERORISMU	12
1.3 TERORISTICKÉ ÚTOKY V HISTORII NAŠEHO STÁTU	14
2 DRUHY TERORISMU.....	16
2.1 POLITICKÝ TERORISMUS.....	17
2.2 ULTRAPRAVICOVÝ TERORISMUS	18
2.3 ULTRALEVICOVÝ TERORISMUS	19
2.4 NÁBOŽENSKÝ TERORISMUS.....	20
2.5 NACIONALISTICKÝ TERORISMUS	21
3 FORMY TERORISMU	22
3.1 KLASICKÝ TERORISMUS.....	22
3.1.1 Ohrožení výbušninami	22
3.1.2 Podezřelé předměty	22
3.1.3 Nástražné výbušné systémy	23
3.1.4 Únosy	23
3.2 KYBERNETICKÝ TERORISMUS.....	24
3.3 SEBEVRAŽEDNÝ TERORISMUS	24
3.4 CBRN TERORISMUS	25
II PRAKTICKÁ ČÁST	27
4 PŘÍČINY A MOTIVACE TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ.....	28
5 METODIKA VÝZKUMU	30
5.1 VZOREK RESPONDENTŮ	30
6 VÝSLEDKY, PODNĚTY A PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ	41
ZÁVĚR	44
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	46
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	49
SEZNAM OBRÁZKŮ	51
SEZNAM GRAFŮ	52
SEZNAM TABULEK.....	53
SEZNAM PŘÍLOH.....	54

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zaměřuje zejména na pojem a fenomén terorismus a jeho současné hrozby pro společnost. První část práce se dotkne popisu základních pojmů, samotné historie terorismu a historie teroristických útoků provedených na území našeho státu. Podstatnou část obsahu bakalářské práce ovšem bude tvořit popis druhů a forem terorismu.

Výběrem tématu byl důvod ten, že terorismus je obsáhlé téma, jelikož slovo terorismus zná každý, ale ne všem je tento pojem dostatečně obeznámený. I když se jedná o velice závažné téma, spousta mladých lidí si nedokáže tento termín správně vyložit a můžou si myslet, že každá muslimská osoba je právě zmíněným teroristou. Stačí když se o tomto tématu bude více mluvit, aby se žáci a osoby, mohli začít lépe orientovat v pojmech spojených s terorismem a pohlížet na tento negativní jev správně.

První kapitola se zaměřuje na dílčí definici terorismu, kde popisuje pouhý charakter tohoto fenoménu a vysvětluje obsah pojmu terorismus. Každý den se totiž s tímto pojmem může kdokoliv setkat a vidět, jak velký význam tento termín dnes má a týká se všech po celém světě. Dennodenně se člověk potýká s terorismem ať už v televizi či na internetu.

Samotné téma terorismus je velice obsáhlé a proto se tato práce nevěnuje úplně všem hlediskům terorismu. Na internetu se objevují stále nové termíny, které dostávají další význam ohledně terorismu a i proto jej nelze zcela kompletně popsat.

Další kapitola věnuje pozornost různým druhům terorismu. Snaží se vymezit politický terorismus, jeho příčiny a projevy. Samotná definice je i rozdělená do dvou základních typů, čímž je represivní a subverzivní podkategorie. V následujících kapitolách je popis i ultrapravicového terorismu, ultralevicového terorismu či náboženského terorismu a nacionalistického terorismu.

V poslední kapitole teoretické části je vymezení formy terorismu, kde patří klasický terorismus, jenž je rozebrán na podstatnou část. Dále je rovněž poukazováno na kybernetický terorismus, o kterém se mezi lidmi málo mluví, ovšem vytkne se zde i sebevražedný terorismus a CBRN terorismus, jenž se dále dělí na jednotlivé podkategorie.

Cílem této bakalářské práce je čtenáři ujasnit danou problematiku, která se týká terorismu a jeho historie. V teoretické části jsou rozebrány podrobně druhy terorismu a následně formy terorismu. Praktická část je věnována jednotlivým příčinám a motivacím teroristů k útokům

a v závěru jsou navržena preventivní opatření. Lidí by tomuto tématu měli věnovat větší pozornost, což by mohlo vést k lepšímu pohledu na věc a také pomoci rozšiřovat prevenci.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ POJMY A HISTORIE TERORISMU

1.1 DEFINICE TERORISMU

V dnešní době je pojmu terorismus věnována zvýšená pozornost. Je to zejména vzhledem k jeho politickému charakteru, ale i proto, že se stává alternativní a nebezpečnou metodou k řešení hlavních problémů či rozporů vývoje dnešního světa a způsobuje obrovské oběti, ohrožuje civilizační hodnoty (Smolík, 2010, s. 116-117).

Obecně neexistuje jedna univerzální uznávaná nebo přesná definice, která by vymezovala obsah pojmu terorismus. Definování je problematické a nejednoznačné hned z několika důvodů. Jednou z příčin je měnící se vnímání pojmu během historie. Smolík a Šmíd ve své publikace uvádějí, že definování terorismu je problematické hlavně z důvodu, že náhledy na něj se liší podle toho, jaký aspekt je pro konkrétního autora prioritní (Smolík, 2010, s. 117-120).

Původ slova terorismus vychází z latinského slova *teror* znamenající v překladu strach, hrůza, zděšení, bázeň nebo metonymicky věc, která vyvolává strach. Popřípadě i ze slovesa *terreo* čili *trást se, strašit, nahánět strach*. Do evropských jazyků začala tato slova pronikat od 14. století prostřednictvím francouzského jazyka. Samotné slovo "teror" má však původ na Kanárských ostrovech, konkrétně na ostrově Gran Canaria, v horském městečku Teror. V tomto městečku byl v roce 1718 výbuchem zničený kostel. Jméno městečka se pak stalo synonymem pro označení násilného zastrasování, likvidaci a potlačování lidí.

Dle Ministerstva vnitra České republiky je jednou z nejčastějších definic pojmu terorismus: *“Terorismus je plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytčených cílů”* (Mv ČR, 2020).

Pro srovnání, definice terorismu, kterou nabízí Corte Ibáñez, zní: *“jde o promyšlenou sérii násilných a zastrasujících činů, které míří proti nebojujícím obyvatelům a jsou naplánovány tak, aby psychologicky zapůsobily na mnohem větší počet osob, než jsou přímé oběti, a tak posloužily k dosažení konkrétního, skoro vždy politického cíle”* (Corte Ibáñez, 2009, s. 19).

Na terorismus se obecně dá pohlížet z vícero hledisek, v závislosti na jeho vztahu. Můžeme tedy rozlišovat až čtyři názorové skupiny:

- výzkumníci – pokouší se hodnotit současnou situaci co nejobjektivněji, aniž by se jich dotýkalo ovlivnění terorismem;

- vládní odborníci – nejběžnější cíle terorismu, které jsou subjektivně ovlivňovány;
- veřejnost – soudí a myslí podle informací masových medií;
- teroristé a jejich příznivci – vyjadřují svou víru v útlak a důležitost odporu;

(Janošec, 2010).

1.2 HISTORIE TERORISMU

Častou mylnou představou je, že terorismus je nový a bezprecedentní jev. Ve skutečnosti není terorismus vynálezem moderní doby a jeho historie je stará jako lidstvo samo. Samotná slova, kterými popisujeme termín terorismus, ukazují, jaký je to nadčasový jev. Přestože se cíle, oběti, pachatelé, příčiny a ospravedlnění použití teroru změnilo, metody terorismu zůstaly v průběhu historie stejné.

Ve starověku byly praktiky terorismu uplatňované hlavně při vládnutí, při dobovatelských válečných tažení, občanských válkách, při potlačování vzpour apod. Masové vyvražďování poražených, politické vraždy, různé popravy nebyly v této době ničím neobvyklým. Všechny despotické společnosti byly založeny na strachu, stejně jako takzvané totalitní režimy v moderní době. Římané byli známí svou brutalitou nejen při dobývání území ale i při výchově vojáků. Příkladem může být, že pokud byl při narození voják ne-duživý, hodili ho divoké zvěři. Další případy raného terorismu jsou často zmiňovány i v souvislosti s tzv. sektou Zéloti, v překladu z řečtiny „*horliví*“ (Terrorism-research, 2020, What is terrorism?). Jejich základní myšlenkou byl politicko – nacionální mesianismus, tedy idea, že jejich země je svatá, patří Izraeli a jeho lidu. Jednalo se o židovskou militantní skupinu, která vznikla v 1. století n. l. a v Římany okupovaném Jeruzalémě útočila na římské představitele a také na příslušníky místní šlechty, kteří se rozhodli s mocností spolupracovat a pokusili se tak pomocí vraždy a atentátu svrhnout římskou vládu nad biblickou Palestinou.

V 11. století se s formou raného terorismu potýkali i účastníci křižáckých výprav, a to zejména v oblasti Perského zálivu, kde působila islámská sekta Haš-Išim, tzv. asasinové. Předpokládá se, že tato sekta používala hašiš před spácháním násilných činů.

Zatímco v případě Zélotů byla převažující motivací odplata Římanům za jejich zacházení s původními obyvateli oblasti, u Haš-Išim byl hlavním impulsem náboženský aspekt.

Přelomovým obdobím pro vývoj a hodnocení terorismu byl rok 1793–1794. V 18. století propukly ideje osvícenství a důraz se začal klást na rozum, vzdělanost, práva člověka a lidé začali více chápat politické a společenské události. Není tedy v podivu, že toto století je spojováno s velkými revolucemi a teror tak během nich nabýval neustále nové formy. Je obecně známo, že termín “terorismus” v jeho novodobém chápání má své kořeny právě ve Velké francouzské revoluci, kdy byl poprvé použit v popisu aktivit jakobínské vlády. Zde pod heslem obrany republiky teror zpočátku orientovaný na skutečného nepřítele přerostl na teror celého obyvatelstva (Furet, 2007).

Novodobý terorismus se datuje od druhé poloviny 19. století a jeho počátek nacházíme v carském Rusku, jehož režim byl nejméně rozvinutým, ale i nejdespotičtějším v Evropě. Hlavními důvody vzniku revoluce v Rusku bylo několik, ale významnou roli jste hrál přepych carské rodiny a jejich absolutistická vláda, která značně kontrastovala s výraznou chudobou v zemi a její celkovou zaostalostí. Po svržení cara pomocí hnutí Zemlja i volja (Půda a svoboda) nastal s nástupem nového režimu teror, jehož cílem bylo opět zastrašit lid (Bonanate, 1997, Mezinárodní terorismus).

Počátkem 20. století se střediskem terorismu stává Balkán, kde působí teroristická skupina Černá ruka, která v roce 1914 zavraždila arcivévodu Ferdinanda v Sarajevu. Konec první světové války a začátek rozpadu evropských koloniální říši se stal další etapou terorismu.

Druhá světová válka, největší válečný konflikt v historii lidstva, byla zápasem mezi světovými silami demokracie a rasistickým extremismem. Nejbrutálnější terorismus rozpoutali Němci na dobytých územích Sovětského svazu. Teroristické praktiky prováděly speciální komanda Německa, jakož i samotná německá armáda. Krutý teror byl veden proti partyzánům jakož i proti civilnímu obyvatelstvu (Anthropoetics, 2002).

Od roku 1979 se do popředí dostávají nábožensky orientované skupiny, které mají za cíl vytvořit státy stojící na základních pilířích daného náboženství. Mezi nejvýznamnějšího představitele patří dlouholetý konflikt mezi Izraelem a Palestinou, kde vzniklo několik islámských útoků na palestinské hodnostáře. V 80. letech nastává nová éra, kdy se do popředí dostávají samovražedné útoky.

Terorismus v současnosti má různé tváře, podoby, sílu, motivaci, ale přetrvává zejména náboženská vlna terorismu. Mezi současné nejznámější teroristické skupiny patří islámský Hamás, Hizballáh a Al-Káida (Hvížďala a Karel, 2016). Teror a terorismus je trvalý

historický jev ve vývoji lidstva, nelze ho zcela odstranit, ale dá se proti němu bojovat a utlumit jej na únosnou míru.

1.3 TERORISTICKÉ ÚTOKY V HISTORII NAŠEHO STÁTU

Na území České republiky nebyl dosud spáchán žádný teroristický útok v takovém rozsahu jako například v Paříži, Londýně nebo New Yorku. Dle dostupných zpráv a článků rovněž na území ČR nevyvíjeli aktivitu ani žádné teroristické skupiny. Bezpečnostní odborníci hovoří o riziku spíše domácího terorismu než terorismu mezinárodního, motivovaného náboženstvím. Filipec však ve své publikaci nabádá ale k tomu, že *“je mylné považovat Českou republiku za zemi, které se teroristické aktivity zcela vyhýbají”* (Filipec, 2017, s. 74). Pokud je však pozornost zaměřena na historii, lze zde najít několik příkladů, které nemají k terorismu daleko. Mezi první příklad lze užít politicky motivovaný pokus o atentát na počátku 20.století na tehdejšího premiéra Karla Kramáře. Roku 1923 byl proveden další, nyní již zdařilý atentát, kdy byl zavražděn ministr financí Alois Rašín.

O vývoji terorismu lze v rámci ČR, bývalém Československu, však hovořit až po roce 1948, neboť Československo bylo útočištěm mnohých mezinárodních organizací a úzce také spolupracovalo se zeměmi zapletenými do terorismu.

Nelze ani opomenout fakt, že se Československá republika výrazně podílela na dodávání výzbroje teroristickým organizacím na celém světě a arabským státům bojujícím proti Izraeli. Tento vztah byl patrný ještě donedávna, kdy se některé z islámských organizací snažily znovu navázat spojení se státními orgány České republiky.

Změny, ke kterým došlo po roce 1989 v rámci Československa, se výrazně odrazily i v problematice ohrožení naší země terorismem. Tato výrazná společenská změna týkající se zahraničně politické situace znamenala, že přátelské vztahy mezi Československem a následně Českou republikou skončily. Mezi tyto vztahy řadíme například vztahy s Líbií či Palestinou (Mv ČR, 2020).

Mezi další teroristické milníky vztahující se k ČR můžeme zařadit opakovaný telefonát v roce 1995 do zpravodajské relace, ve kterém volající hrozil, že na protest proti federaci položí na pražské Staroměstské náměstí a následně do sekretariátu Občanské demokratické strany (dále jen ODS) výbušniny. Další incident proběhl v lednu 1997, kdy explodovala

nálož trinitrotoluenu před olomouckým soudem a v dubnu téhož roku byl zaznamenán výbuch neznámé trhavinu u peruánského velvyslanectví v Praze (Mv ČR, 2020).

Dne 12. března 1999 vstoupila Česká republika do Severoatlantické aliance (dále jen NATO), a tím na sebe přebrala část celosvětové odpovědnosti, včetně bezpečnostních rizik a definovala se jako spojenec USA a západní Evropy. S rozvojem podnikání se na přelomu tisíciletí rozvinul i kriminální terorismus. Sloužil především k vyřizování účtů a bojů o moc mezi českým podsvětím. Moment, kdy se však hrozba teroristických útoků na ČR zvýšila, byl po válce v Iráku, kde stála po boku spojenců. ČR vyslala armádu do Afghánistánu pro boj proti teroristické organizaci Al-Káida a členství v protiteroristické koalici rovněž přispělo ke zvýšení hrozby (Mv ČR, 2020). Dalším možným důvodem teroristického útoku je fakt, že ČR je součástí evropské unie, proti které islámští teroristé jsou také v nepřátelském vztahu. Riziko islámského terorismu na českém území nelze tedy vyloučit. Proto by se jakékoliv hrozby měly analyzovat a především nepodceňovat.

2 DRUHY TERORISMU

Terorismus se za poslední roky stal jednou z hlavních příčin vyvolávajících skutečně reálné hrozby bezpečnosti občanů, států, majetku, demokratického zřízení a v neposlední řadě přirozeného rozvoje lidské společnosti a civilizací. V principu se jedná o nemorální a nehumánní formu násilí.

Jednotlivé druhy terorismu jsou popisné klasifikace vysvětlující kvalitu politického násilí vyplývajícího z odlišného politického a sociálního prostředí. Ačkoli většina druhů terorismu je analyticky přijímáno bez kontroverze, některé jsou předmětem debaty. Je třeba poznamenat, že jednotlivé druhy terorismu se mohou navzájem prolínat, případně na sebe navazovat, nebo se postupem doby vyvíjet z jednoho druhu do druhého. Také se navenek mohou tvářit jako jeden druh, a přitom sledovat cíl, který je charakteristický pro jiný druh. Druhy terorismu se zpravidla vymezují na základě jeho vybraných vnějších projevů.

V literatuře nacházíme různé druhy terorismu. Mareš (2005) ve své publikaci rozděluje terorismus podle ideové motivace, adresátů zastrašení a vztahu ke státu, rozsahu, charakteristiky cíle, vzhledem k území státu a rovněž se zde zařazují historické typologie (Mareš, 2005). Whittaker doplňuje toto rozdělení ještě podle vztahu ke statutu quo (Whittaker, 2007).

Podle ideové motivace rozlišujeme:

- politický terorismus;
- ultrapravicový terorismus;
- ultralevicový terorismus;
- náboženský terorismus;
- nacionalistický terorismus;
- další typy terorismu – etnický a teritoriální, ekologický terorismus, psychopatologický terorismus.

2.1 POLITICKÝ TERORISMUS

Podle Bílkové (2009) je terorismus: *“politicky motivované použití násilí směřující proti civilním osobám nebo objektům, jehož cílem je zastrašit širokou veřejnost a / nebo donutit veřejnou moc k tomu, aby nějak konala, zda se určitého jednání zdržela”* (Bílková, 2009, s. 305).

Politický terorismus je komplexní, vícerozměrný a hlavně velmi proměnlivý fenomén, proto je jeho popis velmi obtížné sestavit. Představuje politicky motivovanou metodu, způsob, či strategii systematického používání násilí, jehož hlavním cílem je dosažení určitého psychického efektu, který svým dosahem obvykle překračuje okruh přímých obětí či svědků útoků. Vzhledem k jeho předpokládanému politickému významu je bezprostřední fyzický účinek násilné akce druhořadý. Součástí tohoto efektu je moment zastrašování, terorizování cílového publika nebo alespoň určitého sektoru cílového publika, což však neznamená, že se jedná o součást jedinou a nutně dominantní (Strmiska, 1996, s. 8), (Řehák, Foltin a Stojar 2008).

Jedná se o systém donucování a zastrašování systematickým zabíjením, ničením a vyhrožováním, s cílem terorizovat jednotlivce, skupiny, komunitu, vládu a následně je donutit podvolit se politickým požadavkům teroristů. Wilkinson ve své publikaci popisuje politický terorismus jako využití morální filozofie, která se využívá k ospravedlnění svých činů, zatímco u kriminálního terorismu žádné takové obhajování neexistuje. Ten má ekonomický základ a zahrnuje osobní chamtivost a sobectví (Wilkinson, 1986, s. 51-56).

Pro snadnější orientaci v problematice politického terorismu je dobré jej rozdělit podle směru působení na dvě podkategorie, a to represivní a subverzivní terorismus. Represivní terorismus je ohraničen počátky 60. a 90. let 20. století a subverzivní terorismus je v podstatě současnost. Oba tyto druhy politického terorismu je možné a vhodné dále dělit na několik typů, případně podtypů. Především se jedná o terorismus ultrapravicový a terorismus ultralevicový. V některých publikacích lze narazit i na další kategorii a to státem podporovaný terorismus (Wilkinson, 1986, s. 55-59).

Terorismus represivní povahy se snaží podkopávat současný politický režim. Představuje odvetná opatření za činy namířené proti vládě. Bývá realizován státními či nestátními složkami. Pokud se uskutečňován složkami státními, jedná se o nejhorší typ represivního terorismu, jehož cílem je posílení státní moci prostřednictvím eliminace center odporu.

Tento teror neznamena jen psychické působení, jehož nositelem je brutalita, ale také různé metody a mechanismy extrémního donucování. Druhým uvedeným typem je násilí páchané nestátními složkami, které však zastupují mocensko-politické skupiny.

Do terorismu subverzního charakteru patří jednotlivci nebo organizace politického terorismu, které svou aktivitou sledují oslabení státu. *“Subverzivní terorismus čerpá svou sílu hlavně z povahy vnitrostátních problémů, které mohou vyústit až do otevřených vnitrostátních konfliktů”* (Strmiska, 2001, s. 30-39). Druhou formou je oslabení státu navenek, a to v prostředí mezinárodních vztahů. Specifickou kategorií subverzivního násilí je nacionalistický terorismus, jenž má za cíl vytvořit vlastní národní (etnický) stát či získání, popřípadě rozšíření autonomního statusu (Řehák, 2008, s. 49-51).

Státem podporovaný terorismus *“je páchán na teritoriu jiného státu než je území státu, který přímo či nepřímo podporuje provedení teroristických činů, sledujíc tím vlastní politické cíle”* (Strmiska, 2001, s. 38-40). Spojené státy americké vydávají každoročně seznam "států podporujících terorismus" a to již od roku 1979. Na tomto seznamu se momentálně nacházejí státy Írán, Súdán a Sýrie.

2.2 ULTRAPRAVICOVÝ TERORISMUS

Hlavní motivace je, v případě ultrapravicového terorismu, zpochybňování legitimacy státní opozice, která údajně ohrožuje stabilitu státu. Tento druh terorismu je založen hlavně na přesvědčení o vlastní rasové nebo národnostní nadřazenosti a základem jejich hnutí je zejména xenofobie a rasismus (Mareš, 2010). Věří, že jejich činy uvedou do pohybu události, které nakonec vytvoří tyto autoritářské vlády. Původ pravicového terorismu je v italském fašismu a německém nacismu, eventuálně v neonacismu. Moderní pravicový terorismus se v západní Evropě z velké části objevil v 70. letech a po rozpadu Sovětského svazu v roce 1991 se objevil ve východní Evropě.

Členové se vyznačují nespokojeností a radikálními ideologickými názory, které mohou přerůst v teroristické mínění. Dále pak je u nich typické vyhrocení základních pravicových hodnot, jako je autorita, tradice či národní uvědomění. Zejména u neonacistů lze pozorovat zvýšené úsilí o vytvoření totalitního systému, kde bude nastolen represivní terorismus. Mezi jejich aktivity jsou řazeny nejčastěji sabotáže, únosy, atentáty a jejich častým cílem je podpalování mešit a napadání muslimských rodin.

Ve Spojených státech amerických působila pravicová rasistická organizaci KKK (Ku-Klux – Klan) a další extremistické organizace.

Hrozba pravicového extremismu v současné době opět výrazně roste. Aktuálně se vyskytuje zejména na území Německa, kde dochází k řadě útoků zaměřených proti přistěhovalcům a cizincům. Hlavním motivem je rasová nesnášenlivost, zdůvodňována nacistickou, respektive neonacistických ideologií. Zmíněné projevy nejsou však výsadou jen Německa. Další výskyt této ideologie můžeme zaznamenat ve Francii či USA. Ani Česká republika není výjimkou a stále platí, že pravicový extremismus způsobil nejvyšší počet násilných incidentů v postkomunistickém období.

2.3 ULTRALEVICOVÝ TERORISMUS

Ibl (2013) ve své publikaci rozděluje ultralevicový terorismus na dvě základní formy a to komunismus a anarchismus (Ibl, 2013). Původní ideologie skupiny vycházela z anarchismu, postupně však přecházela ke krajně levicovým teoriím včetně marxismu-leninismu, a proto je někdy nazývaný jako marxisticko-leninský terorismus. Jeho cílem je hlavně svrhnout kapitalistické systémy a nahradit je marxisticko-leninskými nebo socialistickými společnostmi. K levicovému terorismu dochází také v již socialistických státech proti současné vládnoucí vládě.

Hlavním cílem dnešních komunistů je co nejvíce oslabit západní demokracii a zvýšit jejich podporu v těchto zemích. Chtějí tak vytvořit násilnou změnu režimu s nastolením revolučního terorismu (Ibl, 2013).

V rámci historie však většina levicových teroristických skupin, které operovaly v 70. a 80. letech, zmizela v polovině 90. let. Výjimkou byla Řecká revoluční organizace ze dne 17. listopadu (17N), která trvala do roku 2002. Od té doby je levicový terorismus v západním světě ve srovnání s jinými formami menší a většinou jej provádějí povstalecké skupiny v rozvojovém světě.

2.4 NÁBOŽENSKÝ TERORISMUS

Nábožensky inspirovaný terorismus patří v současnosti mezi nejvýraznějším a převládajícím modelem formy terorismu. Terorismus prováděný ve jménu víry je již dlouho součástí lidských záležitostí. Dějiny lidí, civilizací, národů a říší jsou plné příkladů extrémistických pravých věřících, kteří se zapojují do násilí, aby propagovali svůj systém víry. Někteří náboženští teroristé jsou inspirováni obrannými motivy, jiní se snaží zajistit převahu své víry a jiní jsou motivováni agresivním spojením těchto tendencí.

Jedná se o druh náboženského násilí, kdy se terorismus používá jako taktika k dosažení náboženských cílů a je ovlivňován náboženskou identitou. Princip tohoto terorismu je založen na přesvědčení jednotlivců nebo skupin o výjimečnosti jejich víry.

Do této skupiny se mohou zařadit různé radikální, extremistické, tradicionalistické a fundamentalistické skupiny a také náboženské sekty (Filipec, 2017, s. 184).

Náboženské sekty očekávají a připravují své členy na konec světa, který se spojuje se zničením zla na světě. Některé sekty tohoto typu se ve své činnosti uchylují i k používání teroristických metod ve své činnosti. Ty jsou nasměrovány i dovnitř organizace, aby zastrašily své členy, psychicky s nimi manipulovaly a udržovaly soudržnost sekty. Navenek se tyto teroristické metody používají k zastrašení nebo fyzickou likvidaci osob symbolizující z jejich pohledu ďábla nebo zlo ve společnosti. Jednou z výrazných náboženských skupin na světě je japonská náboženská sekta Nejvyšší pravdy – Óm šinrikjó.

Náboženství může být také spojováno s prosazováním sociálních a politických zájmů. Typickým znakem nábožensky motivovaného terorismu je vysoká motivace a výbušnost, která může v krajním případě končit sebevraždou (Mareš, 2005, s. 243).

Náboženský terorismus může být komunální, genocidní, nihilistický nebo revoluční. Může jej spáchat samostatný jedinec, velká disidentská hnutí nebo vlády. A v závislosti na perspektivě člověka často probíhá debata o tom, zda by měli být pachatelé klasifikováni jako teroristé nebo bojovníci za náboženskou svobodu.

2.5 NACIONALISTICKÝ TERORISMUS

Nacionalistický terorismus je forma terorismu motivovaná nacionalismem. Jedná se o sentiment podporující touhu lidí mít kontrolu nad svými vlastními politickými záležitostmi, touha být nezávislí na jiných národech a žít v politickém systému, který ovládají. Nacionalističtí teroristé se snaží formovat sebeurčení v nějaké formě, která může sahát od získání větší autonomie po vytvoření zcela nezávislého suverénního státu (separatismus). Tato jednota může být založena na společné etnické identitě nebo náboženství, na kulturním dědictví nebo je založena na smyslu sdíleného občanství, které může přesahovat etnické nebo kulturní rozdíly.

3 FORMY TERORISMU

Z dlouhodobého hlediska lze tvrdit, že v rámci realizace teroristických útoků došlo k jejich celkovému snížení, avšak při současném nárůstu celkového počtu obětí (Mika, 2003). Hlavním cílem je usmrtit co nejvíce obětí a v konečném důsledku vyvolat pocit strachu. Typické je rovněž i zvýšení rozsahu materiálních škod při teroristickém útoku. Tento nárůst je nezdědkou spojován s nárůstem počtu využívaných forem, tj. použitých prostředků při vlastní realizaci teroristického činu (Řehák, Foltin a Stojar 2008).

Formy terorismu se mohou navzájem prolínat, nebo i např. při jedné akci lze najít hned několik forem.

3.1 KLASICKÝ TERORISMUS

Klasický terorismus, nazývaný též konvenční využívá klasické (konvenční) prostředky, mezi které jsou řazeny výbušniny, hořlaviny a střelné zbraně, stejně tak i klasické metody, jako jsou únosy, atentáty, či zadržování rukojmí.

3.1.1 Ohrožení výbušninami

Útoky používající výbušniny ve velkém měřítku ohrožují veřejnou bezpečnost a mohou mít vážný dopad na ekonomickou a politickou stabilitu zemí. Významné incidenty zasáhly všechny regiony světa. V posledním desetiletí bylo po celém světě detekováno tisíce bombových útoků, mimo jiné v Bruselu, Bostonu, Londýně, Madridu, Moskvě, Bombaji a časté chemické útoky v Sýrii a Iráku. Většinou se jedná o tzv. improvizovaná výbušná zařízení. Útokem improvizovaného výbušného zařízení je použití „domácích“ bomb nebo destruktivního zařízení ke zničení, zneškodnění, obtěžování nebo rozptýlení. Tyto výbušniny mohou mít více podob, od malých trubkových bomb až po sofistikované zařízení.

3.1.2 Podezřelé předměty

Podezřelým předmětem rozumíme každý předmět, u něhož umístění, účel, původ, vnější forma, majitel nebo jiná okolnost jeho výskytu nejsou známy nebo jsou podezřelé. V případě nálezu podezřelého předmětu provádějí policejní specialisté (pyrotechnici) opatření vedoucí ke zjištění, zda se jedná o nástražný systém. Většinou je zde vyžadována spolupráce dalších složek integrovaného záchranného systému. Je velmi těžké určit, zda je obdržena podezřelá zásilka nebezpečná. Určitým znakem může být to, že se jedná o předmět od neznámého či

anonymního odesílatele s podezřelým rukopisem či výhrůžným textem na zásilce, zapáchající zásilka či zásilka, z níž trčí dráty nebo se ozývá tikání.

3.1.3 Nástražné výbušné systémy

Nástražný výbušný systém je systém tvořený výbušným předmětem, výbušnou nebo zápalnou látkou, nebo pyrotechnickým prostředkem. Tento systém je schopen vyvolat za určitých, uživatelem (výrobcem) předem stanovených podmínek, výbuch nebo ložisko požáru. Nástražný výbušný systém bývá zpravidla ukryt v obalu, nebo má takovou vnější formu, která skrývá pravý účel předmětu.

Pachatelé si vybírají takové subjekty, ve kterých je předpoklad výskytu větší koncentrace lidí. Na místo jsou umístěny samotným pachatelem, což vytváří podmínky pro pátrání po osobě. V některých případech jsou zneužity osoby na vnesení předmětů do prostoru nebo objektu, někdy za určitou odměnu. V těchto případech je předpoklad výskytu určitých svědků. Nejčastěji bývají umístěny v autobusových stanicích, restauracích, nemocnicích, železničních stanicích, obchodních domech, kinech, školách apod.

3.1.4 Únosy

Únos je překvapivé zjetí osoby/osob či například letadel, většinou provedené s použitím zbraní, za účelem dosažení cílů organizace, skupiny nebo určité osoby. Nejedná se o novodobou činnost, tento typ terorismu je zaznamenáván již od dob starověku, ale stává se nejdůležitější teroristickou činností zejména od 60. let (Brzobohatý, 1999).

Hlavním motivem únosu je podrobit oběť nějaké formě nedobrovolného otroctví, vystavit ji spáchání dalšího trestného činu proti její osobě nebo získat výkupné za její bezpečné propuštění. Únos může být doprovázen tělesným zraněním, které povýší trestný čin na únos se zvýšenou závažností. V dnešním moderním světě se zdá, že teroristické skupiny se celkově mnohem méně zajímají o únosy pro finanční zisk než o politiku či politické ústupky. Ve všech zemích je to považováno za závažný trestný čin, za který lze uložit dlouhý trest odnětí svobody nebo smrt.

3.2 KYBERNETICKÝ TERORISMUS

Definovat kybernetický terorismus je velmi komplikované. Jednou z příčin je vývoj společnosti, která se transformovala na informační společnost a její nezbytnou součástí jsou moderní technologie. Terorismus reaguje na tento trend, přizpůsobuje se mu a zneužívá závislost společnosti na technologiích. Operuje tak v nové dimenzi, v kyberprostoru, v němž je terorismus páchan. Kyberprostor je prostor, ve kterém se kyberterorismus páchá (Papers ssrn). Čím vyspělejší společnost, tím zranitelnější je kyberprostor. Problém je i v tom, že se jedná o místo, jenž není vázáno a je tak náročnější jej kontrolovat. Útok lze spáchat poměrně jednoduše a to nejen státem, ale i jednotlivci, protože v mnoha případech je nutné mít pouze počítač, software a přístup k internetu (Roscini, 2010, s. 97). Kyberterorismus je jedním z druhů počítačové kriminality označených za terorismus. Rozlišujícím znakem kyberterorismu je *”používání elektronických sítí na spáchání činu, který je trestný podle stávajících právních předpisů, které zakazují terorismus nebo teroristický čin podle mezinárodního obyčejového práva”* (Papers ssrn).

Kyberútok je možné považovat za celosvětovou hrozbu, protože jde o hrozbu pocházející z místa mimo státních hranic, nebo v rámci státních hranic, ale od cizinců nebo jejich agentů (Papers ssrn).

3.3 SEBEVRAŽEDNÝ TERORISMUS

Zvláštní místo v škále nového terorismu má sebevražedný terorismus. Ochota obětovat život vede k získání podstatně ničivějšího rozměru teroristické akce a poskytuje mnoho taktických výhod. Klesá možnost dopadení útočníka, a tím roste bezpečnost pro jeho organizační zázemí, zvyšuje se účinnost a přesnost útoku. Smrtící účinky tradičních konvenčních zbraní, resp. běžné dopravní prostředky (auta, letadla, lodě), nebo i sám člověk, získávají rozměr bojových zbraní. Tento způsob boje používá podle různých pramenů 17 teroristických organizací v 14 zemích světa (Nižňanský, 2004, s. 52-53).

”Sebevražedné útoky teroristických organizací se stávají globální hrozbou strategického významu zejména v jejich potenciálním spojení s přístupnými novými technologiemi. Kombinování technologie moderních zbraní (zvláště chemických, biologických, nukleárních nebo radiologických) se starou ochotou zemřít by mohlo způsobit, že útoky budou velmi nebezpečné” (Nekola, 2017).

Nižňanský ve své publikaci představuje názor jednoho z představitelů extremistické skupiny, využívající tuto taktiku boje. *"Naši nepřátelé mají moderní zbraně. My nemáme nic kromě zbraně mučednictví. Je to snadné a stojí nás to jen naše životy. Lidské bomby nelze porazit, a to dokonce ani jadernými zbraněmi "* (Nižňanský, 2004, s. 52).

Sebevražední atentátníci se domnívají, že vykonávají boží práci, že jsou vojáky revoluce. Když sahají k sebevraždě, myslí si, že jsou svatými bojovníky. Nutné je zdůraznit, že všechna světová náboženství agresivní chování a samovražedné útoky jednoznačně odsuzují. Jenže jak Bibli, tak Korán lze vykládat různě. Někteří vykladači koránu pokládají sebevražedný atentát za cestu do ráje. A věřící, kteří se nemohou přesvědčit o tom, co hlásá Korán, neboť jsou buď negramotní nebo plně důvěřují svým duchovním vůdcům, se stávají pro vražedné fanatiky lehkou obětí. Sebevražedný atentát je považován za nejlepší způsob samotného džihádu, kdy pro muslimy je boj v džihádu vyjádřením víry. Džihád znamená: *"být připraven položit život za Boha, protože život patří dárci života (Korán 22:78)"*.

3.4 CBRN TERORISMUS

V posledních několika letech se věnuje velká pozornost chemickému terorismu a ochraně před ním a to jak v mezinárodní, tak i národní úrovni. Toxické sloučeniny představovaly důležitou roli v lidské historii a během 20. století byly široce používány v mnoha válkách a zabili tisíce lidí. V současné době se na celém světě stávají stále častějšími hrozby různých radikálních prvků používání radioaktivních materiálů, silných jedovatých látek a patogenních mikroorganismů pro teroristické účely (Population-protection, 2020).

Vysoce toxické chemické látky mohou spadat do rukou teroristů z celé řady zdrojů.

3.4.1 Chemický terorismus

Chemický terorismus je novou hrozbou pro bezpečnost lidstva, jejíž rozsah v zásadě převyšuje dopad používání nejmodernějších střelných zbraní. Jedná se o teroristické použití a hrozba použití nebezpečných chemických toxických látek vedoucích k usmrcení či trvalému poškození. Může se rovněž jednat i o způsobení materiálních škod (Population-protection, 2020).

3.4.2 Biologický terorismus

Biologický terorismus je obrovskou hrozbou civilizace. Tato vysoce nebezpečná zbraň hromadného ničení využívá viry, bakterie nebo jiné patogeny k tomu, aby vyvolala těžké onemocnění, či rovnou náhlou smrt v zasaženém organismu, kterým může být člověk, zvíře nebo i rostlina. V dnešní době vospělost techniky, inženýrství a biotechnologií intenzivně pokračuje dopředu a dostupnost těchto zbraní se stává jednodušší. V tento moment se považuje biologická agens za nejnebezpečnější zneužití mezi teroristy (Vičar, 2021).

3.4.3 Radiologický terorismus

Tyto zbraně hromadného ničení mají za úkol šířit radioaktivní materiál nebo vyzařovat ionizující záření ze zdroje, které může ublížit zdraví lidí a životního prostředí. Tyto zbraně fungují na bázi klasické výbušniny nebo jednoduché emise z radioaktivních zdrojů. Spousta lidí si myslí, že každá radiologická zbraň se dá označit za tzv. „špinavou bombu“, ovšem toto mínění není správné, jelikož tímto termínem se dá označit ve skutečnosti pouze jeden typ radiologické zbraně, jenž rozmetá radioaktivní látky do okolí a způsobují zamoření (Ferguson, 2009).

3.4.4 Jaderný terorismus

Tato forma terorismu, je potenciálně nejnebezpečnější, co se týče zbraní hromadného ničení. Ovšem terorističtí radikálové nemají prozatím přístup k těmto materiálům. Riziko a obavy byt' stoupají, že terorističtí radikálové získají přístup k důležitým místům infrastruktury a tím i přístup k jaderným zařízením. Tyto zbraně mají extrémní ničivý faktor jaderného výbuchu, kterým jsou tlaková vlna, tepelné záření, ionizující záření, radioaktivní látky a elektro-magnetický impuls. Druhy jaderných výbuchů můžeme rozdělit do tří skupin. Jedná se o vzdušný jaderný výbuch, pozemní jaderný výbuch a podzemní jaderný výbuch (Vičar, 2020).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PŘÍČINY A MOTIVACE TERORISTICKÝCH ÚTOKŮ

Důvodů k páčání teroristických činů existuje spousta. McCauley vysvětlil na příkladu útoků z 11. září 2001 tři možná vysvětlení. Buď to, že jsou teroristé šílení nebo, že se stali šílenými kvůli nenávisti a hněvu nebo proto, že jsou teroristé racionálně uvažující v rámci své vlastní perspektivy. Tudíž nemůžeme brát terorismus za patologii, protože teroristé „vznikají z normální psychologie emočním závazkem ke svým spolubojovníkům, a to z důvodu mnoha příčin“ (Kraus, 2014), (Vojenské rozhledy, 2015).

Díky příčinám, které je daná osoba schopna vykonat, můžeme naznačit jak se onen terorista může v budoucnu chovat a co může způsobovat. Člověk se může stát teroristou z různých důvodů. Velká část z nich touží patřit do určitého kolektivu nebo hnutí a být jeho součástí, což může být i hlavním motivem člověka. Velká touha patřit někde do kolektivu a soucítění sympatií v násilí můžou často vést k přijetí. Z hlediska psychologického je zdrojem motivace stát se teroristou nespokojenost s vlastním životem a svým sociálním prostředím okolo něj. Teroristé mají sklon přisuzovat špatné motivy komukoliv mimo jejich vlastní kolektiv (Vojenské rozhledy, 2015).

„Motivem teroristických činů může být:

- *politická ideologie, která je založena na politických postojích, rasové, národnostní či etnické příslušnosti teroristické skupiny,*
- *náboženský fanatismus; v současném světě se však často náboženství nedá oddělit od samotného státu, např. v Izraeli, Íránu...,*
- *touha po negativní seberealizaci (touha pomstít se),*
- *patologická touha ničít,*
- *finanční zisk; je typický pro organizovanou trestnou činnost (kriminální terorismus),*
- *afekt; typický spíše pro teroristy „samotáře“,*
- *potřeba uznání skupinou, širokým okolím.“ (Vojenské rozhledy, 2015).*

Různé výzkumy nám prezentují, že motivy teroristických skupin mají spousty podob, ovšem jsou prezentovány tři základní kategorie těchto motivů. Racionální, psychologické a kulturní. Racionální motivace má za následek činy, které jsou vytvořené samotnou úvahou, jenž spojuje cíle a možnosti jejich dosažení (Vojenské rozhledy, 2015).

Psychologická motivace je vydedukována z osobního života, který terorista předtím prožíval a dychtivosti po novém úspěchu. Terorista nachází ve svém životě tak nový smysl pro život a ve skupině se ukazuje a zprostředkovává způsob přemýšlení my versus oni, kde se projevuje skupinové chování člověka mezi jednotlivými teroristy. Je také důležité vnímat teroristický čin jako „náboženskou povinnost“. Kulturní motivace je založena na různých kulturních charakteristikách, ať už je to jazyk, náboženství nebo členství ve skupině, které mohou zapříčinit samotné projevy teroristů (Vojenské rozhledy, 2015).

Z mnoha ohledů má každý teroristický čin řadu situací. Terorista sám je na jedné straně aktérem, jsou zde jeho motivace, důvody jeho radikálního chování, jeho minulost, či prostředí ve kterém se nyní pohybuje. Tohle všechno může stát za jeho strategií ale i celkovou změnou jeho stavu psychické myšlení. Z opačného konce je nutno výslovně hledat oběť, či více obětí teroristického počinu, která může být buď neznámá nebo záměrně cílená. Vždy zde stojí určité poselství, které stojí za daným činem (Střítecký, 2010, s. 71–89).

5 METODIKA VÝZKUMU

V této praktické části bakalářské práce bylo zvoleno a je využito dotazníkového šetření, na jehož základě je zjistit, zda občané České republiky jsou obeznámeni obecně o tématu a také o možných rizicích ohledně terorismu, které sebou přináší. Celý dotazník je přílohou bakalářské práce.

Samotný dotazník je velice efektivní a vhodný pro sběr dat, který probíhal po dobu jednoho měsíce. Dotazník je zcela anonymní, díky čemuž se zajistila pravdivost získaných dat z dotazníku. Celkem bylo dotázáno 463 respondentů z široké veřejnosti, kde z velké části odpověděli lidé ve věku od 18 až 25 let. Dotazník byl rozeslán respondentům pomocí internetové sítě a vyplnilo jej více žen než mužů.

Dotazník obsahuje vcelku 18 otázek, které se skládají pouze z otázek uzavřených. Otázky jsou navrženy tak, aby se týkaly terorismu ze všech možných odvětví, přes obecné informace až po konkrétní dané rizika a hrozby terorismu.

Pro přehledné vyhodnocení výsledků dat je využito barevných výsečových grafů vytvořených v programu Microsoft Office Word 2020. Výsledná data jsou uvedena v absolutní i relativní hodnotě, kde absolutní hodnoty uvádí přesný počet odpovědí respondentů.

5.1 VZOREK RESPONDENTŮ

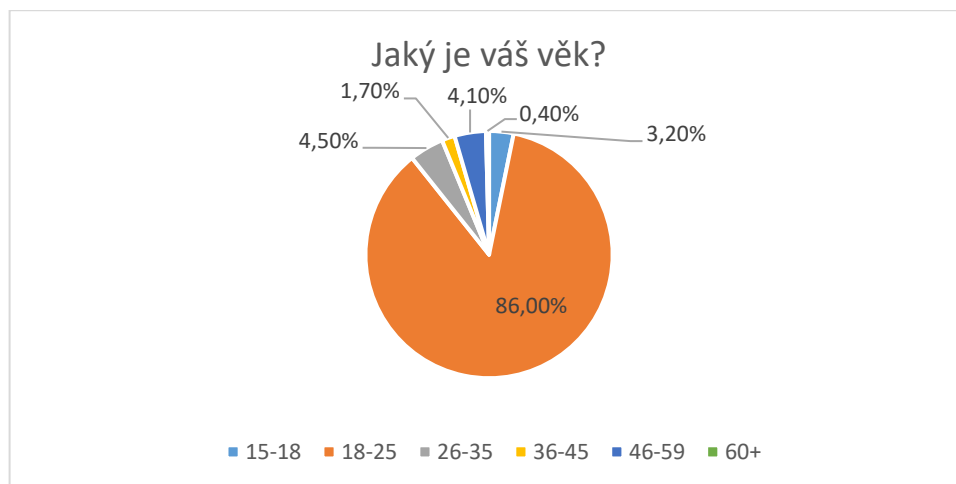
Otázka č. 1: Jakého jste pohlaví?

Graf 1 – Pohlaví respondentů (Zdroj vlastní, 2021)

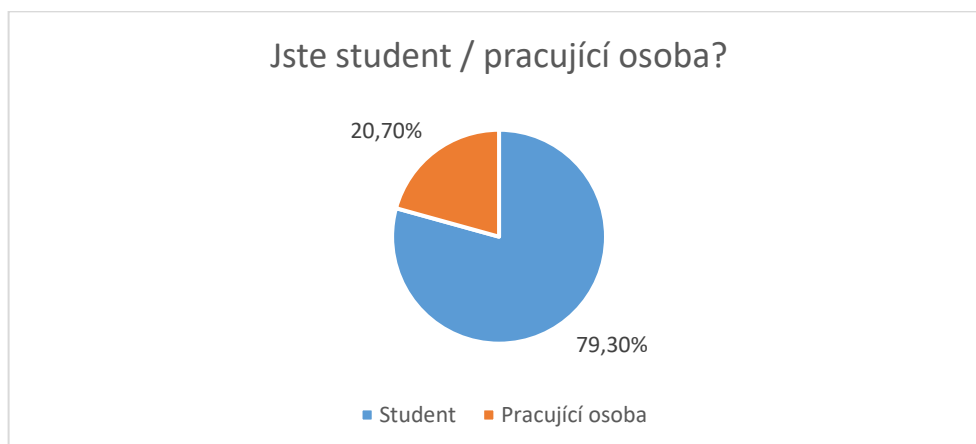
První otázka byla jednoduchá a táže se respondenta ohledně toho, jakého je pohlaví. Z celkového počtu 463 respondentů odpovědělo 124 (26,8%) mužů a 339 (73,2%) žen. Převaha žen zde tedy byla mnohem dominantnější, což se dá vysvětlit tím, že ženy jsou mnohem zodpovědnější a spolehlivější než muži.

Otázka č. 2: Jaký je váš věk?

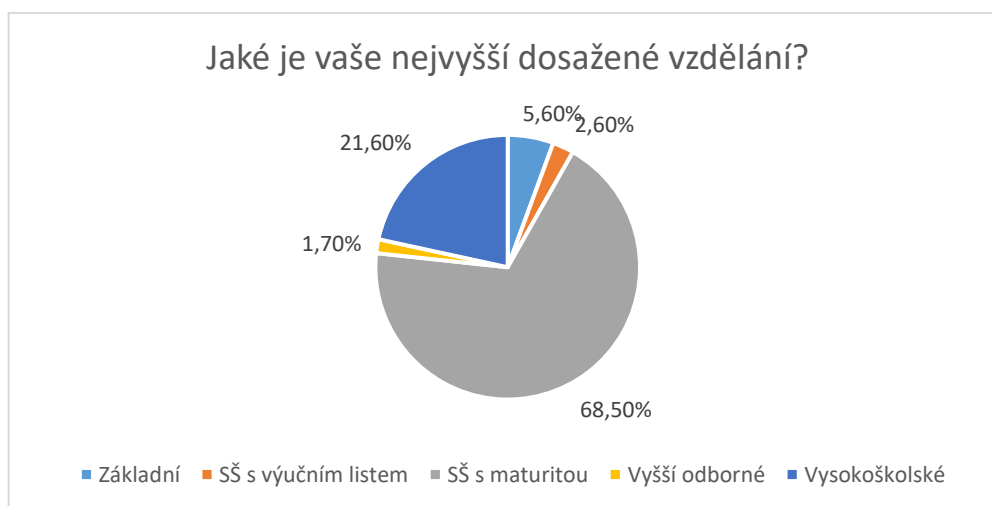
Graf 2 – Věk respondentů (Zdroj vlastní, 2021)

Druhá otázka je opět informativního charakteru a vyplývá z ní, že největší počet odpovídajících respondentů tvoří skupina ve věku „18-25“ let, kde takhle odpovědělo 398 (86%) respondentů. Následuje skupina ve věku „26-35“ let, kde takhle odpovědělo 21 (4,5%) respondentů, dále pak skupina ve věku „46-59“ let, kde bylo 19 (4,1%) odpovědí. Čtvrtá skupina ve věku „15-18“ let, dosáhla 15 (3,2%) odpovědí. Předposlední skupina ve věku „36-45 let, kde takhle odpovědělo 8 (1,7%) respondentů a následně poslední skupina ve věku 60 a více let, kde odpověděli pouze 2 (0,4%) respondenti. Z výsledků tedy vyplývá, že nejvíce na dotazník odpovědělo mladých lidí.

Otázka č. 3: Jste student / pracující osoba?

Graf 3 – Status respondentů (Zdroj vlastní, 2021)

Třetí otázka se zaměřuje, zda je respondent student nebo pracující osoba. Z výsledků jasně vyplývá, že na dotazník odpovědělo mnohem větší počet studentů, který činí 367 (79,3%) odpovědí než pracujících osob, který činí 96 (20,7%) odpovědí z celkových 463 výsledků.

Otázka č. 4: Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf 4 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů (Zdroj vlastní, 2021)

U této otázky odpovídali respondenti na to, jaké mají nejvyšší dosažené vzdělání. Největší skupinu tvořilo 317 (68,5%) lidí se „středoškolským vzděláním s maturitou“. Další skupinu s druhým největším počtem odpovědí tvořilo „vysokoškolské“, kde odpovědělo 100 (21,6%) respondentů. „Základní“ vzdělání uvedlo 26 (5,6%) respondentů. Předposlední skupinu se „středoškolským vzděláním s výučním listem“ tvořilo 12 (2,6%) odpovědí a poslední,

nejméně zodpovězenou skupinou s „vyšší odborným vyučením“ bylo 8 (1,7%) odpovědí z celkových 463 odpovědí od respondentů.

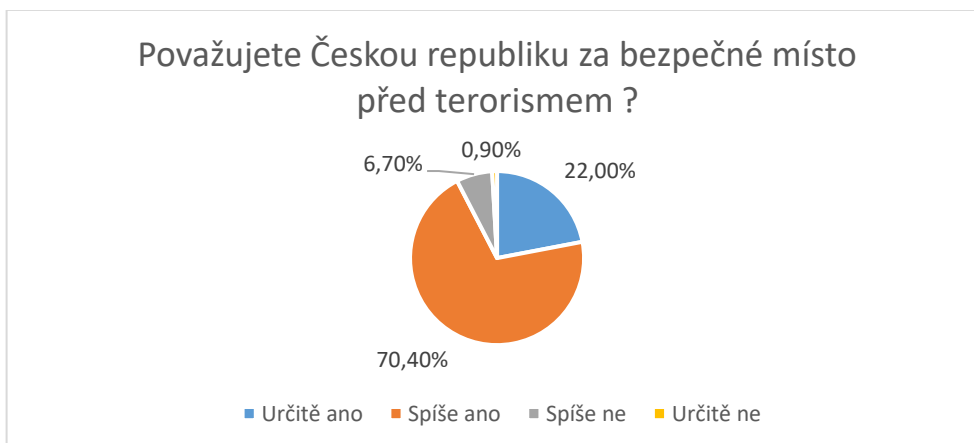
Otázka č. 5: Myslíte si, že je problematika terorismu aktuální?

Graf 5 – Aktuálnost terorismu (Zdroj vlastní, 2021)

Tato důležitá otázka se respondentů ptá, zda si myslí, že je problematika terorismu ve světě aktuální. Cílem otázky bylo zjistit, zda mají respondenti tušení o problematice, či nikoliv. 430 (92,9%) respondentů odpovědělo „Ano“, zbylá skupina 33 (7,1%) respondentů odpověděla „Ne“. Z odpovědí jde jasně vidět, že se respondenti rozdělují na dvě skupiny. Jedna skupina respondentů má lehký přehled ohledně terorismu a zajímají se o toto téma a naopak druhá skupina nemá tušení o dané problematice.

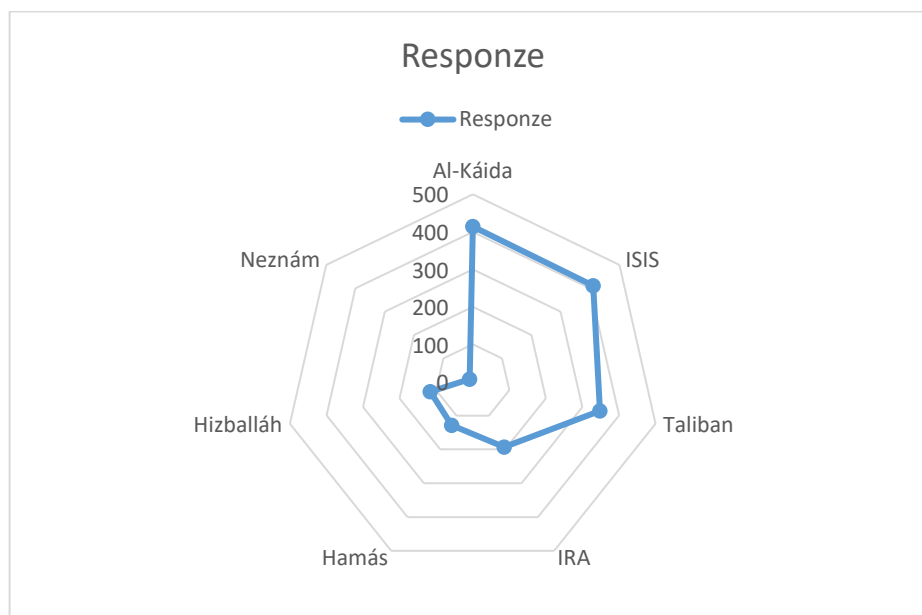
Otázka č. 6: Považujete Českou republiku za bezpečné místo před terorismem?

Graf 6 – Je Česká republika bezpečným místem (Zdroj vlastní, 2021)

Další otázka pojednává o tom, zda si respondenti myslí, že jsou v České republice v bezpečí proti terorismu či nikoliv. Většina respondentů byla pro možnost „Spíše ano“, která činila 326 (70,4%) odpovědí, dále „Určitě ano“ hlasovalo 102 (22%) respondentů. Na druhé straně „Spíše ne“, vyšlo 31 (6,7%) odpovědí a „Určitě ne“ zodpověděli 4 (0,9%) respondenti. Z výsledků jasně vyplývá, že drtivá většina respondentů se cítí bezpečně v České republice.

Otázka č. 7: Jaké znáte teroristické organizace?

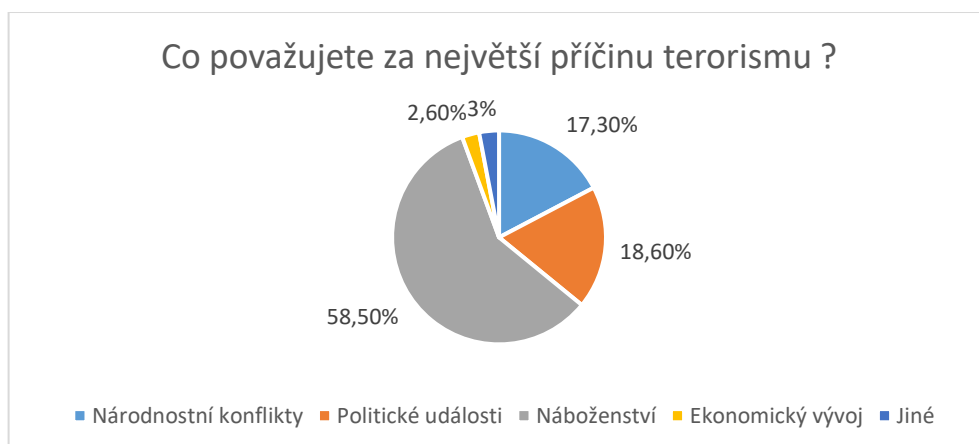
Graf 7 – Teroristické organizace (Zdroj vlastní, 2021)

V otázce č. 7 mohli respondenti uvést více odpovědí, které by zjistili, zda mají respondenti přehled o teroristických organizacích. Nejvíce byla zvolená teroristická organizace s názvem „Al-Káida“, kterou zvolilo 414 (celkový podíl 89,4%) lidí, dále „ISIS“ 411 (celkový podíl 88,8%), „Taliban“ 348 (celkový podíl 75,2%), „IRA“ 193 (celkový podíl 41,7%), „Hamás“ 129 (celkový podíl 27,9%), „Hizballáh“ 116 (celkový podíl 25,1%) a 11 (celkový podíl 2,4%) respondentů zvolilo odpověď „neznám“.

Otázka č. 8: Myslíte si, že se teroristický útok může týkat vaší osoby?

Graf 8 – Může se týkat terorismus vaší osoby (Zdroj vlastní, 2021)

V otázce č. 8 jsme mohli prověřit, že většina respondentů 275 (59,4%) si myslí, že se teroristický útok jejich osoby spíše týkat nemůže. Stejným podílem jsou na tom odpovědi „Ne“ a „Spíše ano“, kde zvolili respondenti stejným podílem 71 a 71 (15,3%) odpovědi. Poslední skupina se 46 (9,9%) odpovědi byla pro „Ano“, že se jejich teroristický útok může týkat.

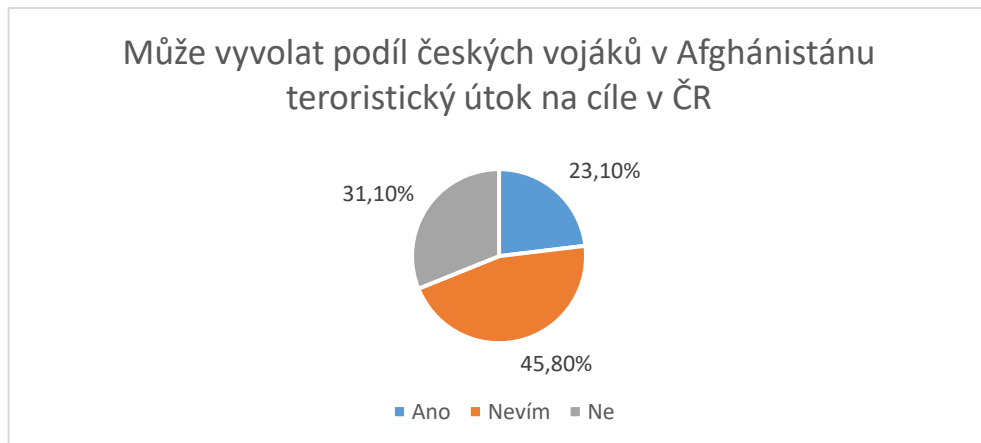
Otázka č. 9: Co považujete za největší příčinu terorismu?

Graf 9 – Největší příčiny terorismu (Zdroj vlastní, 2021)

Otázka č. 9 se snaží zjistit, co považují respondenti za největší příčinu terorismu. Vyplývá z ní, že nejvíce dotazovaných lidí 271 (58,5%) považuje za hlavní příčinu terorismu právě „Náboženství“. Dále skoro rovným podílem vyšlo 86 (18,6%) odpovědi, že největší příčina terorismu jsou „Politické události“ a hned za touto odpovědí, je 80 odpovědi od respondentů (17,3%), kteří si myslí, že za touto příčinou jsou „Národnostní konflikty“. Dále zde máme

14 (3%) odpovědí, že zde stojí „Jiné“ problémy a nakonec 12 (2,6%) odpovědí, že za to může „Ekonomický vývoj“.

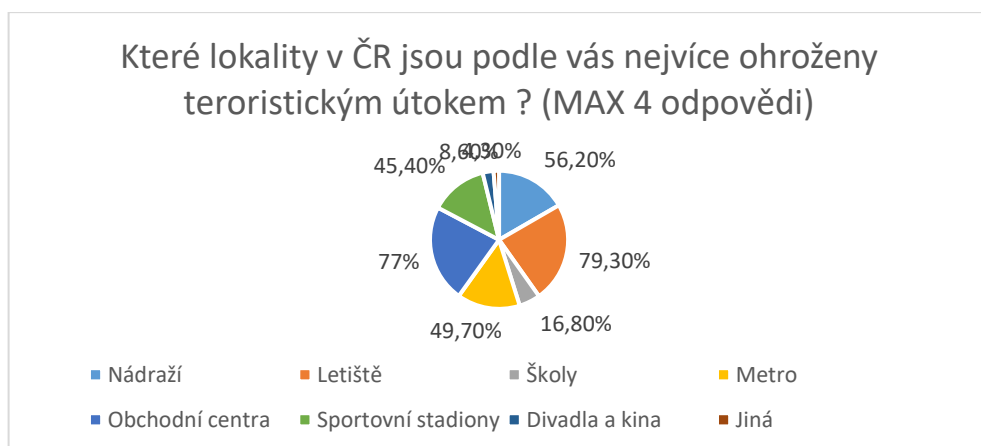
Otázka č. 10: Může vyvolat podíl českých vojáků v Afghánistánu teroristický útok na cíle v ČR?

Graf 10 – Může vyvolat podíl ČR vojáků u nás útok (Zdroj vlastní, 2021)

Otázka č. 10 má za cíl zjistit, zda si respondenti myslí, jestli může podílení českých vojáků v Afghánistánu vyvolat teroristický útok v České republice. Zde můžeme vidět, že většina dotázaných respondentů 212 (45,8%) neví, nebo není schopná odpovědět na tuto otázku a zvolili možnost „Nevím“. Odpověď „Ano“ zvolilo 107 (23,1%) a jako poslední odpověď „Ne“ zvolilo 144 (31,1%).

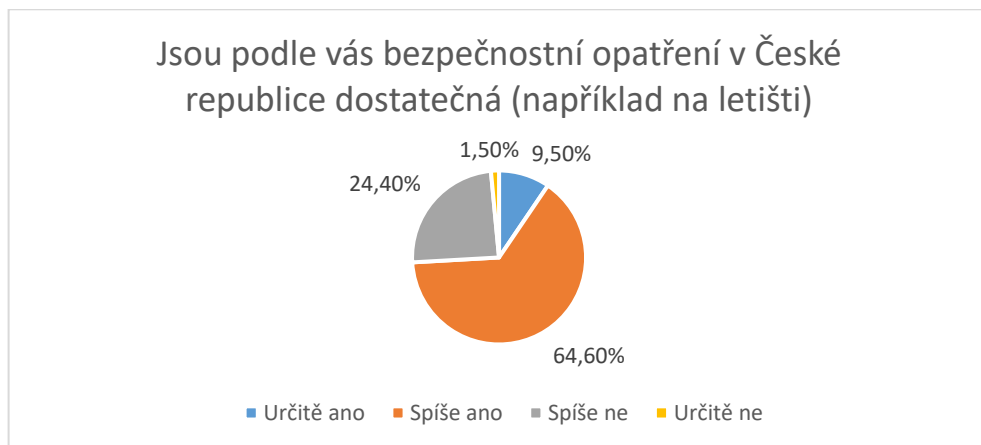
Otázka č. 11: Které lokality v ČR jsou podle vás nejvíce ohroženy teroristickým útokem? (MAX 4 odpovědi)

Graf 11 – Které lokality jsou nejvíce ohrožené (Zdroj vlastní, 2021)

V otázce č. 11 měli vybrat respondenti maximálně 4 odpovědi, kde si myslí, že je největší riziko ohrožení terorismem v České republice. Největší podíl odpovědí měla odpověď „Letiště“, kterou zvolilo 367 (celkový podíl 79,3%) a druhá největší riziko podle respondentů je odpověď „Obchodní centra“ (celkový podíl 77%). Méně rizikové jsou podle respondentů odpovědi „Nádraží“ (celkový podíl 56,2%), dále „Metro“ (celkový podíl 49,7%) a „Sportovní stadiony“ (celkový podíl 45,4%). Nejméně rizikové jsou „Školy“ (celkový podíl 16,8%), „Divadla a kina“ (celkový podíl 8,6%) a nakonec odpověď „Jiná“ (celkový podíl 4,3%).

Otázka č. 12: Jsou podle vás bezpečnostní opatření v České republice dostatečná (například na letišti)?

Graf 12 – Jsou bezpečnostní opatření dostatečné (Zdroj vlastní, 2021)

Otázka č. 12 je otázka uzavřená a zjišťuje, jestli si respondenti myslí, zda jsou bezpečnostní opatření například na letišti dostatečná. 299 (64,6%) respondentů si myslí, že „Spíše ano“ a 113 (24,4%) respondentů odpovědělo „Spíše ne“. Pouze 44 (9,5%) respondentů jsou přesvědčeni, že „Určitě ano“ a naopak pouhých 7 (1,5%) respondentů odpovědělo „Určitě ne“.

Otázka č. 13: Myslíte si, že lze hrozbu terorismu snížit?

Graf 13 – Lze hrozbu terorismu snížit (Zdroj vlastní, 2021)

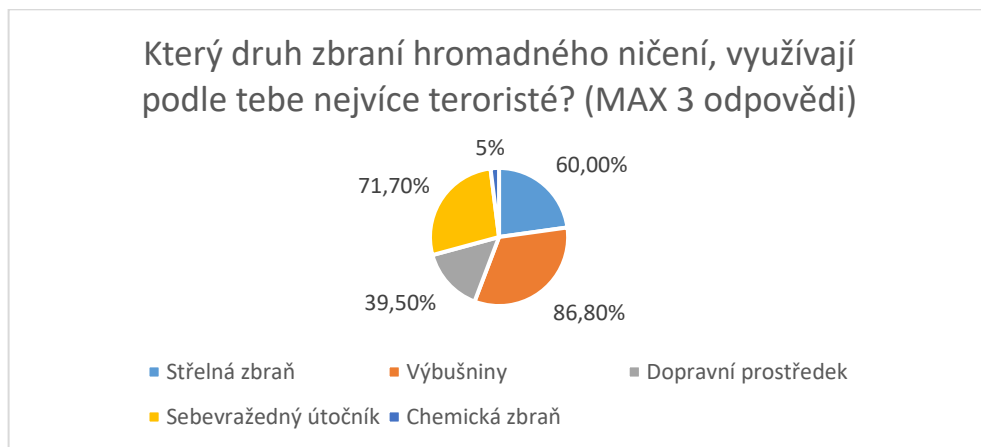
V otázce č. 13 bylo za úkol zjistit, zdali si respondenti myslí, že můžeme hrozbu terorismu snížit. Z toho 406 (87,7%) odpovědí byla pro „Ano, můžeme jej snížit, ale ne zcela úplně“. 43 (9,3%) respondentů si myslí, že „Ne, nic s tím nelze udělat“ a jen 14 (3%) bylo pro odpověď „Ano, můžeme jej vymýtit“.

Otázka č. 14: Byl/a jste někdy svědkem teroristického útoku?

Graf 14 – Svědci teroristického útoku (Zdroj vlastní, 2021)

Cílem otázky č. 14 je zjistit, jestli respondenti byli někdy svědkem teroristického útoku a z výsledků je patrné, že 459 (99,1%) respondentů odpovědělo „Ne“ a nikdy nebyli svědkem teroristického útoku. Pouhé 4 (0,9%) odpovědi byli pro „Ano“.

Otázka č. 15: Který druh zbraní hromadného ničení, využívají podle tebe nejvíce teroristé? (MAX 3 odpovědi)

Graf 15 – Druhy zbraní hromadného ničení využité teroristy (Zdroj vlastní, 2021)

U otázky č. 15 se respondentů ptáme, který druh podle nich využívají nejvíce teroristé. Respondentům bylo nabídnuto z pěti odpovědí a mohli vybrat opět omezené množství a to maximálně 3 odpovědi. Největší počet tak získala odpověď „Výbušniny“ a to 402 (celkový podíl 86,8%) odpovědí. Dále byla zvolena odpověď „Sebevražedný útočník“, kterou zvolilo 332 respondentů (celkový podíl 71,7%). O něco méně si vedla odpověď „Střelná zbraň“, která získala 278 celkových odpovědí (celkový podíl 60%). „Dopravní prostředek“ zvolilo 183 (celkový podíl 39,5%) respondentů, a nakonec odpověď „Chemická zbraň“ získala pouze 24 (celkový podíl 5,2%) hlasů.

Otázka č. 16: Dokážete odhadnout, jak byste se zachovali při teroristickém útoku?

Graf 16 – Zachování při teroristickém útoku (Zdroj vlastní, 2021)

Otázka č. 16 se ptá, zda si respondenti dokážou představit a dokážou odhadnout, jak by se měli zachovat při takovém teroristickém útoku. Drtivá většina respondentů, která činila 195 (42,1%) odpověděli „Ne“ a skoro stejně vyrovnaná byla i odpověď „Nevím“, kde takhle odpovědělo 187 (40,4%) respondentů. Pouhých 81 (17,5%) respondentů odpovědělo „Ano“.

Otázka č. 17: Seřad'te podle priority postup kroků při útoku aktivního střelce.

Odpověď	Důležitost (\emptyset)
Schovat se	1,6
Bojovat	2,8
Utéct	1,7

Tabulka 1 – Postup kroků při útoku aktivního střelce (Zdroj vlastní, 2021)

Otázka č. 17 byla založená na tom, zda mají respondenti tušení, jak se mají zachovat při útoku aktivního střelce a měli za úkol seřadit postup těchto kroků podle priority, kde důležitost 3 byla nejvyšší a naopak 1 nejnižší. Většina respondentů zvolila jako největší prioritu „Bojovat“ (2,8 \emptyset), poté méně důležité bylo podle respondentů „Utéct“ (1,7 \emptyset) a nakonec „Schovat se“ (1,6 \emptyset).

Otázka č. 18: Obáváte se a myslíte si, že můžete být součástí kybernetického terorismu?

Graf 17 – Hrozba kybernetického terorismu (Zdroj vlastní, 2021)

Poslední otázka dotazníku č. 18 byla směřovaná na to, zda si respondenti myslí, že se můžou stát obětí kybernetického útoku. Výsledek je poměrně zarazující a odpověď „Ano“ zvolilo pouze 242 (52,3%) respondentů a zbytek hlasoval pro „Ne“, kde bylo 221 (47,7%) odpovědí.

6 VÝSLEDKY, PODNĚTY A PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ

Když shrneme všechny odpovědi do jedné, tak se dá říct, že respondenti mají alespoň trochu tušení o problematice terorismu, a co vše, tato problematika zahrnuje. Ovšem z výsledků dotazníkového šetření je patrné to, že většina respondentů ví, že terorismus je aktuální téma a děje se ve světě každým dnem. Pouhých pár jedinců si myslí, že terorismus není aktuální a mýlí se. Většina respondentů, považuje Českou republiku, za bezpečnou před terorismem, čímž mají pravdu, jelikož za posledních několik roků, se v České republice odehrála jen hrstka teroristických útoků oproti jiným zemím světa. Ovšem nikdy není vyloučené, že právě u nás teroristická akce nastane a proto by mělo být obyvatelstvo připraveno. Toho bychom mohli docílit například různými prezentacemi státních příslušníků ve firmách, ve školách a také domovech důchodců nebo podobných veřejných místech.

Čtyři respondenti odpověděli, že byli v minulosti svědkem teroristického útoku. Z toho vyplývá, že kdokoliv na veřejném místě se může stát obětí útoku a měl by znát postup kroků, jenž by měl vykonat. Na tuto zásadní věc se tázala otázka č. 16 a otázka č. 17, kde respondenti měli odpovídat na to, zda ví, jak se mají zachovat při teroristickém útoku. Drtivá většina odpověděla že ne nebo nevěděla, kdy otázka č. 17 nám dokazuje, že nejdůležitější krok podle respondentů je bojovat, ovšem tento krok by měl být až na poslední místě, kde člověku nezbyvá nic jiného, než chránit svůj život bojem s útočníkem. Správně by měl člověk, pokud je toho schopný, utéct do bezpečí, své osobní věci a cennosti nechat tam, kde jsou a vůbec se nezdržovat. Vlastní život je to nejdůležitější co člověk má. Pokud to situace dovoluje, tak by se mělo ještě pomoci ostatním osobám, které jsou v nesnázích a pokud je to možné, tak varovat ostatní o nebezpečí, které se v okolí děje. V druhé řadě by se měl člověk schovat do úkrytu a bezpečí, kamkoliv to jen půjde. Zamknout nebo zamezit průchod dveří a oken a držet se mimo viditelné pásmo. Eliminovat veškeré zařízení, které mohou vyvolávat zvukové prvky a zůstat potichu. Teprve až na poslední místě zůstává boj, kdy člověk nemá na výběr a jeho život je v přímém ohrožení. Musí jednat rychle a správně. Pokud se to podaří, tak porazit útočníka jakýmkoliv způsobem a zachránit svůj život. Právě tento problém by mohlo vyřešit provádění různých praktických cvičení ve školách a dalších veřejných místech pro ochranu obyvatelstva.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že většina respondentů vidí největší riziko terorismu na letištích a tím se dostáváme k posílení kontroly hranic jako samotných. Po několika teroristických útocích v Evropě, se za účelem zachování bezpečnosti v schengenském prostoru bez vnitřních hranic, měla posílit ochrana vnějších hranic. V dubnu roku 2017 proto

byly zavedeny systematické kontroly cestovních dokladů všech osob cestujících do EU, včetně občanů zemí Evropské unie. Rovněž se podrobněji zkoumají lidé z mimoevropských zemí, kteří ke vstupu do EU nepotřebují vízum. Evropský systém pro cestovní povolení ETIAS má zacelit stávající díru v tom, kdo přesně přichází do Evropy. Tento systém se spustí v roce 2022 (Europarl, 2018).

Mnoho respondentů uvedlo, že za největší příčinu terorismu považují náboženství. Náboženský terorismus v posledních letech vzrostl. Očekávalo se, že do roku 2017 bylo přibližně 5 000 Evropanů, kteří odjeli do bojových zón v Sýrii a Iráku, aby se zde připojili k džihádistickým teroristickým skupinám. Počet od té doby výrazně klesl, ale podle zprávy Europolu z roku 2019 zůstávají stovky evropských občanů napojených na takzvaný Islámský stát v Iráku a Sýrii jako zahraniční bojovníci. Jedno z opatření namířených proti zahraničním bojovníkům vychází ze směrnice o boji proti terorismu, které trestný čin rozšiřuje o poskytování výcviku teroristů nebo výjezdů do zahraničí za tímto účelem. Na převedení směrnice do vnitrostátního práva měly členské státy čas do září roku 2018 (Europarl, 2018).

Účinným opatřením k zastavení teroristů je zablokování jejich příjmových toků a narušení logistiky. Za tímto účelem Evropská parlament v roce 2018 aktualizoval směrnici o boji proti praní špinavých peněz. Cílem bylo zvýšit transparentnost lidí za určitými společnostmi a řešit rizika spojená s virtuálními měnami a anonymními předplacenými kartami. Praní peněz je ve všech zemích EU trestným činem, ale definice a sankce se liší. Cílem pravidel EU z roku 2018 je odstranit mezery a vyřešit problém nekontrolovatelného převodu zisků z trestné činnosti. Odhadem asi 110 miliard euro ročně pochází ze zločinu v EU, ovšem se ve skutečnosti vybere pouze 1,1% z tohoto příjmu. V říjnu 2018 byla dohodnuta nová pravidla, která mají usnadnit zmrazení a konfiskaci majetku z trestné činnosti v celé EU. 10. července 2020 přijal Parlament nový akční plán Komise pro účinný boj proti praní špinavých peněz a financování terorismu (Europarl, 2018).

V otázce č. 18 odpověděla menší polovina respondentů na to, že se neobávají kybernetického útoku a nemůžou být jeho součástí, ovšem pravda je taková, že v dnešní době, kdo využívá počítač nebo chytrý telefon, tak se obětí kybernetického stát může úplně jednoduše. Technologie jsou každým dnem vyspělejší a s tím rostou i hrozby, které se neustále vyvíjejí. Každým dnem vznikají nové viry, kterým může být kdokoliv napaden, když nebude opatrný na internetové síti. Zásadní v boji proti kyberterorismu je zavedení řady složitých opatření v oblasti kybernetiky. Teroristé se takhle snaží sbírat informace z počítačů, které můžou být

nesmírně cenné, a dají se poté zneužívat pro negativní dopad na obyvatelstvo nebo k zastrašení, či donucení výše postavených lidí a vlády. Všechny formy hackování jsou trestné a při dopadení pachatele je na místě jeho trestné stíhání. Před kyberútoky je důležité se bránit. Své zařízení je důležité mít zabezpečené antiviry a antimalware softwary, které nás do určité míry bezpečně chrání před škodlivým virem či malwarem. Ve spoustě škol či firmách se používá jen základní ochrana proti virům zdarma, která není dostatečná a pak může být zařízení napadeno, správně by se měli používat komerční antiviry, které vlastní centrální správu a report. Měli bychom klást důraz na to, že nesmíme otevírat každou přílohu, která nám dojde do emailu. Takový způsob nakažení počítače je nejčastější příhodou, kdy se dostane nežádáný vir do zařízení.

ZÁVĚR

Problematika terorismu se týká celého světa a každé osoby, v každém státě, kdekoliv na světě. Terorismus nic nezastaví a jeho cílem bude napořád vzbuzovat v ostatních strach. Od útoků 11. září se zavedlo mnoho opatření a prevencí před terorismem, ale i přesto terorismus neslábne.

V práci bylo využito několik literárních publikací, jež jsou volně přístupné v knihovnách. Bylo využito také několik internetových zdrojů, aby byla problematika tématu lépe pochopena. Pojem terorismus je fenomén, který roste zároveň se společností a tato práce se snaží jít do hloubky v určitých směrech tak, aby si čtenář po přečtení odnesl nové znalosti o terorismu.

Pokládat si otázku, jak se bude terorismus vyvíjet do budoucna je složité a nikdo pořádně nezná odpověď, ovšem pravdou zůstává, že další teroristické útoky, které budou mít vliv nejen na lidstvo samotné, ale i politiku, ekonomiku a hospodářství, se dají očekávat. Teroristické útoky jsou nevyzpytatelné a jen stěží se jim dá ihned předcházet. Mělo by se zabránit financování terorismu a tím eliminovat jejich nákup zbraní a prostředků k útokům, jinak budou teroristickým radikálům přibývat nové, modernější zbraně hromadného ničení, které budou zneužity proti nevinnému lidstvu.

Cílem práce v první kapitole je uvést a vystihnout podstatu jevů a termínů terorismu a jeho současných hrozeb pro společnost. Dále čtenáři přiblížit samotnou problematiku, týkající se terorismu, jeho historie a teroristických útoků v historii našeho státu. Z toho důvodu byla teoretická část formulována tak, aby ten, kdo práci čte, rozumně pochopil její problematiku a byl o daném tématu dostatečně poučen, i když není obeznámen s danou věcí. Dílčím cílem teoretické části byla druhá a třetí kapitola, která se zaměřila na druhy a formy terorismu, o kterém by mělo být obyvatelstvo informováno. Hlavním cílem tedy bylo informovat čtenáře o tom, že neexistuje jen jeden typ terorismu. Zároveň zde máme mnoho druhů teroristických útoků od klasického až po moderní terorismus.

V praktické části bylo využito dotazníkového šetření s cílem zjistit, zda jsou obyvatelé České republiky obeznámeni s tématem terorismus, mají pojem o tomto jevu a zda jsou schopní v takové situaci reagovat. Dotazník nebyl omezený určitou skupinou lidí, ale byl vytvořen pro širokou veřejnost. Cílem bylo z daných výsledků vytvořit určité preventivní opatření, které by mohlo pomoci v boji s terorismem.

V bakalářské práci jsou popsány veškeré uvedené kapitoly a cíl práce se dá považovat za splněný. Téma ohledně terorismu je velice obsáhlé a zde, v této práci, chybí spousta dalších užitečných informací, které by mohl někdo další do budoucna zpracovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] SMOLÍK, Josef, ŠMÍD Tomáš. Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2010. ISBN 978-80-210-5288-8. Str.
- [2] Definice pojmu terorismus – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 07.12.2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>
- [3] CORTE IBÁÑEZ, Luis de la. Logika terorismu. Praha: Academia, 2009. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-1724-6. Str. 19.
- [4] JANOŠEC, Josef, 2010. O terorismu: pro pracovníky bezpečnostního systému. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 108 s. SPBI Spektrum. Červená řada. ISBN 978-80-7385-097-5.
- [5] History of Terrorism. Terrorism Research – What is Terrorism? [online]. [cit. 07.12.2020]. Dostupné z: <http://www.terrorism-research.com/history/>
- [6] FURET, François. *Francouzská revoluce*. Praha: Argo, 2007. Dějiny Evropy (Argo). ISBN 978-80-7203-851-0.
- [7] BONANATE, Luigi. *Mezinárodní terorismus*. Přeložil Josef HAJNÝ. Praha: Columbus, 1997. Edice XX. století. ISBN 80-85928-45-0.
- [8] The Four Waves of Rebel Terror and September 11 — Anthropoetics VIII, no. 1 Spring/ Summer 2002. Home — Anthropoetics [online]. Dostupné z: <http://anthropoetics.ucla.edu/ap0801/terror/>
- [9] HVÍŽĎALA, Karel, Karel SCHWARZENBERG, Martin RYŠAVÝ, et al. Evropa, Rusko, teroristé a běženci: Schwarzenberg, Ryšavý, Kraus, Glanc, Přibáň, Romancov, Robejšek, Dobrovský, Rubeš, Steiner, Rupnik, Petříček, Pithart. Praha: Mladá fronta, 2016. ISBN 978-80-204-4061-7.
- [10] FILIPEC, Ondřej. Fenomén terorismus: česká perspektiva. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, str. 74
- [11] Terorismus a jeho projevy v někdejší Československu a dnešní České republice – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2020 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 08.12.2020]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terorismus-a-jeho-projevy-v-nekdejsim-ceskoslovensku-a-dnesni-ceske-republice.aspx>
- [12] MAREŠ, Miroslav. Terorismus v ČR. Brno: Centrum strategických studií, 2005, 477 s., ISBN 80-903333-8-9.
- [13] WHITTAKER, David J. Terrorism: Understanding the Global Threat, 2007, 231 s. ISBN 978-1-4058-4085-9.
- [14] Bílková, V. Terorismus. In P. Kratochvíl & P. Drulák (eds.), Encyklopedie mezinárodních vztahů. 2009. Praha: Portál. ISBN: 978-80-7367-469-4. Str. 305
- [15] STRMISKA, Maxmilián. Politický terorismus: úvod do studia politického terorismu v demokratických systémech. Brno: Masarykova univerzita, 1996. ISBN 80-210-1360-5. Str. 8

- [16] ŘEHÁK, David, Pavel FOLTIN a Richard STOJAR. Vybrané aspekty soudobého terorismu. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2008. ISBN 978-80-7278-443-1.
- [17] WILKINSON, Paul. Terrorism and the Liberal State. Vyd. 2. London: Macmillan Education, 1986. 322 s. ISBN 0333394909. Str.
- [18] STRMISKA, Maxmilián. Terorismus a demokracie: pojetí a typologie subverzivního teroristického násilí v soudobých demokraciích. V Brně: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2755-X. Str. 30-39.
- [19] ŘEHÁK, David, Pavel FOLTIN a Richard STOJAR. Vybrané aspekty soudobého terorismu. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2008. ISBN 978-80-7278-443-1. Str. 49–51.
- [20] STRMISKA, Maxmilián. Terorismus a demokracie: pojetí a typologie subverzivního teroristického násilí v soudobých demokraciích. V Brně: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2755-X. Str. 38-40.
- [21] MAREŠ, Miroslav, 2010. Terorismus. In: Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-5288-8.
- [22] IBL, Petr. Globální terorismus. Praha: Vysoká škola Karlovy Vary, 2013. ISBN 978-80-87236-14-7.
- [23] FILIPEC, Ondřej. Fenomén terorismus: česká perspektiva. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7. Str. 184
- [24] MAREŠ, Miroslav. Terorismus v ČR. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9. Str. 243.
- [25] MIKA, Otakar J. Současný terorismus: řešení krizových situací. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-409-8.
- [26] BRZYBOHATÝ, Marian. Terorismus. Praha: Police History, 1999. ISBN 80-902670-1-7.
- [27] Global Cyberterrorism, Jurisdiction, and International Organization by Joel P. Trachtman: SSRN. [online]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=566361
- [28] ROSCINI, M. World Wide Warfare – Jus ad bellum and the Use of Cyber Force, Max Planck Yearbook of United Nations Law, 2010, vol. 14. s. 97.
- [29] Cyberterrorism in the Context of Contemporary International Law by Jaroslav Sirjajev: SSRN. [online]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2220296
- [30] Global Cyberterrorism, Jurisdiction, and International Organization by Joel P. Trachtman: SSRN. [online]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=566361
- [31] NIŽŇANSKÝ, J. Teroristi a samovražedné útoky. In ATM. Praha: Magnet Press Slovakia s.r.o. a Aeromedia a.s., 2004, č. 12, s. 52–53.
- [32] NEKOLA, David. Islám a terorismus. V Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2017. ISBN 978-80-906030-8-0.

[33] Aktuality – The Science for Population Protection [online]. Copyright © [cit. 11.12.2020]. Dostupné z: <http://www.population-protection.eu/prilohy/casopis/5/33.pdf>

[34] VIČAR, Dušan a kolektiv, 2021. Nové hrozby CBRN [online]. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně [cit.2021-08-04]. ISBN978-80-7454-989-2.Dostupné z:<https://digilib.k.utb.cz/handle/10563/46002>

[35] FERGUSON, Charles a Michelle SMITH, 2009. Defence Against Terrorism Review: Assessing Radiological Weapons: Attack Methods and Estimated Effects [online]. Ankara: Centre of Excellence Defence Against Terrorism, 2(2), 104 s. [cit.2021-08-04]. ISSN1307-9190.Dostupné z: <http://www.coedat.nato.int/publication/datr/volumes/datr4.pdf>

[36] VIČAR, Dušan et al., 2020. Jaderné, radiologické a chemické zbraně, radiační a chemické havárie [online]. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně [cit. 2021-08-04]. ISBN 978-80-7454-947-2. Dostupné z: <https://digilib.k.utb.cz/handle/10563/45934>

[37] KRAUS, J. (2014): Íránský státní terorismus. Od Chomejního po Ahmadínežáda. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

[38] Psychologie terorismu a metafora schodiště [online]. Česká republika: Vojenské rozhledy, 2015 Copyright © [cit.2021-8-4]. Dostupné z:<https://www.vojenskerozhledy.cz/kategorie-clanku/bezpecnostni-prostredi/psychologie-terorismu-a-metafora-schodiste>

[39] STŘÍTECKÝ, V.: Psychologie teroristického jednání. In Souleimanov, E. (ed.). (2010): Terorismus. Pokus o porozumění. Praha: Sociologické nakladatelství, s. 71–89.

[40] Jak zastavit terorismus: opatření EU [online]. Česká republika: Zpravodajství Evropský parlament, 2018 Copyright © [cit.2021-8-4]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/security/20180316STO99922/jak-zastavit-teroristy-opatreni-eu>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR Česká republika

KKK Ku-klux-klan

MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky

NATO Severoatlantická aliance

ODS Občanská demokratická strana

USA Spojené státy americké

% procento

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Jak reagovat v případě útoku – leták (Zdroj vlastní, 2021).....	55
Obrázek 2 – Jak se bránit kyberútokům – leták (Zdroj vlastní, 2021).....	56

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Pohlaví respondentů (Zdroj vlastní, 2021)	30
Graf 2 – Věk respondentů (Zdroj vlastní, 2021).....	31
Graf 3 – Status respondentů (Zdroj vlastní, 2021).....	32
Graf 4 – Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů (Zdroj vlastní, 2021)	32
Graf 5 – Aktuálnost terorismu (Zdroj vlastní, 2021)	33
Graf 6 – Je Česká republika bezpečným místem (Zdroj vlastní, 2021).....	33
Graf 7 – Teroristické organizace (Zdroj vlastní, 2021)	34
Graf 8 – Může se týkat terorismus vaší osoby (Zdroj vlastní, 2021).....	35
Graf 9 – Největší příčiny terorismu (Zdroj vlastní, 2021)	35
Graf 10 – Může vyvolat podíl ČR vojáků u nás útok (Zdroj vlastní, 2021).....	36
Graf 11 – Které lokality jsou nejvíce ohrožené (Zdroj vlastní, 2021).....	36
Graf 12 – Jsou bezpečnostní opatření dostatečné (Zdroj vlastní, 2021).....	37
Graf 13 – Lze hrozbu terorismu snížit (Zdroj vlastní, 2021).....	38
Graf 14 – Svědci teroristického útoku (Zdroj vlastní, 2021).....	38
Graf 15 – Druhy zbraní hromadného ničení využité teroristy (Zdroj vlastní, 2021).....	39
Graf 16 – Zachování při teroristickém útoku (Zdroj vlastní, 2021)	39
Graf 17 – Hrozba kybernetického terorismu (Zdroj vlastní, 2021)	40

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Postup kroků při útoku aktivního střelce (Zdroj vlastní, 2021).....	40
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Materiály pro praktické využití

Příloha P II: Dotazník strana č. 1-5

PŘÍLOHA P I: MATERIÁL PRO PRAKTICKÉ VYUŽITÍ Č. 1

JAK REAGOVAT V PŘÍPADĚ ÚTOKU?**UTÍKEJ**

- POKUD MÁTE MOŽNOST VYUŽÍT ÚNIKOVOU CESTU, UTEČTE!,
- SVÉ OSOBNÍ VĚCI A CENNOSTI NECHTE TAM, KDE JSOU,
- POKUD JE TO MOŽNÉ, POMOZTE OSTATNÍM S ÚTĚKEM,

SCHOVEJ SE

- POKUD NEMŮŽETE UTEČT DO BEZPEČÍ, JE TŘEBA NAJÍT MÍSTO, KAM SE SCHOVAT!,
- ZAMKNĚTE NEBO ZABLOKUJTE DVEŘE,
- SCHOVEJTE SE ZA PEVNÉ PŘEDMĚTY,
- ZŮSTAŇTE POTICHU.

BOJUJ

- POKUD JE VÁŠ ŽIVOT V PŘÍMÉM OHROŽENÍ, BOJUJTE!,
- SNAŽTE SE ZNEŠKODNIT ÚTOČNÍKA,
- JEDNEJTE RYCHLE A NÁSILNĚ,
- POUŽIJTE JAKÉKOLIV PŘEDMĚTY, KTERÉ SE DAJÍ VYUŽÍT JAKO ZBRANĚ,
- JEDNEJTE MAXIMÁLNĚ EFEKTIVNĚ.

158 - POLICIE ČR.
155 - ZZS
150 - HZS

BY: DAVID RAJNOHA

Obrázek 1 – Jak reagovat v případě útoku – leták (Zdroj vlastní, 2021)

PŘÍLOHA P I: MATERIÁL PRO PRAKTICKÉ VYUŽITÍ Č. 2

JAK SE BRÁNIT KYBERÚTOKŮM

Používejte antiviry a antimalware,
Pozor na přílohy, nejen od neznámých
odesílatelů,
Zapněte zobrazení skrytých
přípon souborů,
Instalujte pouze důvěryhodné programy,
Udržujte systém aktuální a zabezpečený,
Používejte důvěryhodné a
spolehlivé cloudové úložiště,
Pravidelně zálohujte lokální data i
samotné zálohy,
Dělejte si průběžné audity
kybernetické bezpečnosti,

C:\>DAVID RAJNOHA

Obrázek 2 – Jak se bránit kyberútokům – leták (Zdroj vlastní, 2021)

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Dobrý den,

Mé jméno je David Rajnoha a jsem studentem na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, obor ochrany obyvatelstva. Prosím Vás o vyplnění následujícího dotazníku, který mi pomůže s vypracováním praktické části bakalářské práce.

Dotazník je zcela anonymní.

Děkuji,

David Rajnoha

1. Jakého jste pohlaví?

- a. Muž
- b. Žena

2. Jaký je váš věk

- a. 15-18 b. 18-25 c. 26-35 d. 36-45 e. 46-59 f. 60+

3. Jste student / pracující osoba?

- a. Student
- b. Pracující osoba

4. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání

- a. Základní
- b. Středoškolské s výučním listem
- c. Středoškolské s maturitou
- d. Vyšší odborné
- e. Vysokoškolské

5. Myslíte si, že je problematika terorismu aktuální?

- a. Ano
- b. Ne

6. Považujete Českou republiku za bezpečné místo před terorismem?

- a. Určitě ano
- b. Spíše ano
- c. Spíše ne

d. Určitě ne

7. Jaké znáte teroristické organizace?

a. IRA b. Hamás c. Hizballáh d. Taliban e. Al-Káida f. ISIS g. Neznám

8. Myslíte si, že se teroristický útok může týkat vaší osoby?

- a. Ano
- b. Spíše ano
- c. Spíše ne
- d. Ne

9. Co považujete za největší příčinu terorismu?

- a. Národnostní konflikty
- b. Politické události
- c. Náboženství
- d. Ekonomický vývoj
- e. Jiné

10. Může vyvolat podíl českých vojáků v Afghánistánu teroristický útok na cíle v ČR?

- a. Ano
- b. Nevím
- c. Ne

11. Které lokality v ČR jsou podle vás nejvíce ohroženy teroristickým útokem? (MAX 4 odpovědi)

- a. Nádraží b. Letiště c. Školy d. Metro e. Obchodní centra f. Sportovní stadiony
- g. Divadla a kina i. Jiná

12. Jsou podle vás bezpečnostní opatření v České republice dostatečná (např. na letištích)?

- a. Určitě ano
- b. Spíše ano

- c. Spíše ne
- d. Určitě ne

13. Myslíte si, že lze hrozbu terorismu snížit?

- a. Ne, nic s tím nelze udělat
- b. Ano, můžeme jej snížit, ale ne zcela úplně
- c. Ano, můžeme jej vymýtit

14. Byl/a jste někdy svědkem teroristického útoku?

- a. Ano
- b. Ne

15. Který druh zbraní hromadného ničení, využívají podle tebe nejvíce teroristé? (

MAX 3 odpovědi)

- a. Střelná zbraň
- b. Výbušniny
- c. Dopravní prostředek
- d. Sebevražedný útočník
- e. Chemická zbraň

16. Dokážete odhadnout, jak byste se zachovali při teroristickém útoku?

- a. Ano
- b. Nevím
- c. Ne

17. Seřad'te podle priority postup kroků při útoku aktivního střelce.

- a. Schovat se
- b. Bojovat
- c. Utéct

18. Obáváte se a myslíte si, že můžete být součástí kybernetického terorismu?

- a. Ano b. Ne